

ONDER AUDITOREN

Zestien praktijksituaties door de ogen van milieuauditors

VERSLAG SCCM-AUDITORDAGEN 2001

versie 29 mei 2001

Inleiding

Op 27 maart en 4 april 2001 organiseerde SCCM (Stichting Coördinatie Certificatie Milieuzorgsystemen) een tweetal auditordagen voor milieuauditors van de aangesloten certificatie-instellingen. Doel van deze auditordagen was om door de bespreking van praktijksituaties ervaringen uit te wisselen en tot harmonisatie van de werkwijze te komen. .

Waarom auditordagen?

Aanleiding voor de SCCM-Auditordagen 2001 was het SCCM-onderzoek 'Waardering ISO 14001-certificatie door overheden'. Uit dit onderzoek blijkt dat overheden over het algemeen behoorlijk positief zijn over ISO 14001-certificatie. Maar er is ook kritiek. Tijdens workshops bleek dat overheden ook verschillen zien tussen certificatie-instellingen. Dat komt de uniformiteit van het ISO 14001-certificaat niet ten goede. Daarom heeft SCCM een tweetal auditordagen georganiseerd. Op deze auditordagen konden auditoren met elkaar van gedachten wisselen, teneinde verschillende benaderingen te herkennen. Op die manier wil SCCM de eenduidige waarde van het ISO 14001-certificaat bevorderen.

Deelname

Van alle bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen hebben milieuauditors deelgenomen, in totaal hebben 70 milieuauditors een van de dagen bezocht. Dit betekent dat een groot deel van de in Nederland actieve milieuauditors is bereikt.

Het vervolg

De auditordagen zullen op verschillende manieren een vervolg krijgen:

- Het verslag zal worden voorgelegd aan het CCvD van SCCM. Het is aan het CCvD om te beoordelen in hoeverre het zich kan vinden in de wijze waarop door de milieuauditors is gereageerd op de zestien besproken praktijksituaties. Zoals ook uit het verslag blijkt zijn er een viertal praktijksituaties waarbij het CCvD om speciale aandacht zal worden gevraagd. Het CCvD kan besluiten tot het aanpassen van het ISO 14001-certificatiesysteem om meer duidelijkheid te geven op de punten waar de aanpak onvoldoende aansluit bij de inzichten van het CCvD.
- Het verslag zal voor voorlichtingsdoeleinden worden gebruikt. De discussie over de verschillende praktijksituaties geeft een goed beeld van de werkwijze van een certificatie-instelling.
- Certificatie-instellingen zullen de uitkomsten van de auditordagen gebruiken bij de interne afstemming tussen milieu-auditors. Dit verslag van de auditordagen zal op verschillende manieren worden gebruikt.
- Het bestuur van SCCM zal worden voorgesteld om in 2002 opnieuw auditordagen te organiseren. Uit een enquête onder de deelnemers is gebleken dat de dagen in een grote behoefte voorzien.

Programma

De SCCM-auditordagen waren opgebouwd rond een case over het (fictieve) bedrijf Computer bv (zie bijlage voor een samenvatting). Vantevoren kregen de deelnemers een aantal vragen over deze case voorgelegd. Hoe zouden zij bij een audit bepaalde aspecten van het milieuzorgsysteem van Computer bv beoordelen? De vragen waarop de antwoorden het meest uiteenliepen zijn op de auditordagen opnieuw in discussie gebracht, samen met enkele nieuwe vragen. Eerst werden de vragen in kleine groepjes besproken. Daarna volgde een plenair debat.

SCCM

Doelstelling van SCCM is om de toepassing van milieuzorgsystemen te stimuleren en het gebruik ervan bij de vergunningverlening en handhaving. Certificatie van milieuzorgsystemen is daarvoor een belangrijk middel.

SCCM wil de randvoorwaarden scheppen voor certificatie zodat de certificaten een zodanig kwaliteitsniveau hebben dat deze met name in de relatie bedrijf - overheid een betekenis hebben.

SCCM treedt op als Centraal College van Deskundigen voor certificatie-instellingen die werken op het terrein van milieuzorgsysteemcertificatie. SCCM stelt de 'spelregels' op waaraan de certificatie-instellingen zich bij het certificeren dienen te houden. Deze 'spelregels' liggen vast in het zogenaamde ISO 14001-certificatiesysteem en het EMAS-verificatiesysteem. Certificatie-instellingen kunnen door een overeenkomst te sluiten met SCCM deze systemen gebruiken. SCCM certificeert dus zelf niet.

SCCM is door het Ministerie van VROM aangewezen als uitvoerder van de EMAS-verordening in Nederland en registreert de deelnemers aan de EMAS-verordening.

Discussie over zestien praktijksituaties

Onderstaand een overzicht van de vragen waarover de deelnemers aan de SCCM-auditordagen zich bogen en de antwoorden die dat opleverde. Een deel van de vragen zijn vooraf door de deelnemers beantwoord, een groter deel is tijdens de discussieronden aan de orde gekomen. Achtergrondinformatie over de behandelde case van Computer bv vindt u in de bijlage.

Bij verschillende praktijksituaties is de auditors gevraagd om het niveau van een eventuele afwijking aan te geven. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen:

- Niveau A: aandachtspunt voor verbetering.
- Niveau B: de geconstateerde afwijking moet bij de volgende controle zijn hersteld.
- Niveau C: de afwijking is dermate ernstig dat die meteen of op zeer korte termijn moet zijn opgelost.

Milieubeleid en continue verbetering

Vraag 1

Computer bv heeft een aantal verbeterplannen vastgelegd als zekere maatregelen in het BMP (bedrijfsmilieuplan). Helaas is het niet gelukt om deze te realiseren. Door de introductie van nieuwe producten was er te weinig tijd en geld. Eigenlijk is er twee jaar achter elkaar op wezenlijke punten geen echte verbetering bereikt. Zou u in dit geval een opmerking maken en zo ja, wat is het niveau van de opmerking.

Conclusie

De organisatie voldoet niet aan de eis tot continue verbetering, er is al twee jaar geen continue verbetering gerealiseerd. Niveau B is het meest voor de hand liggend, afhankelijk van de voorgeschiedenis en het belang van het milieueffect is ook niveau C mogelijk.

Vraag 2

Na twee jaar van stagnatie heeft Computer bv dit jaar wel haar milieuprestaties verbeterd. Het energieverbruik is met 15% gedaald. Bij doorvragen blijkt echter dat dit niet is gerealiseerd door de voorgenomen procesveranderingen uit het BMP, maar door uitbesteding van een aantal werkzaamheden. Wat voor soort opmerking zou u maken?

Conclusie

Uiteindelijk besluiten acht van de in totaal elf groepen om Computer bv in dit geval een opmerking B te geven ("Want Computer bv heeft niet onderzocht of in eigen huis nog energiebesparing valt te realiseren, terwijl daar wel een doelstelling voor stond. En vervolgens neemt het bedrijf geen corrigerende maatregelen, hoewel een deel van het managementprogramma niet is geïmplementeerd Blijkbaar werkt het managementsysteem hier niet goed.").

Milieuaspecten en doelstellingen

Vraag 3

Bent u tevreden over de link tussen de geïdentificeerde significante effecten, doelstellingen, milieuprogramma's en registraties bij Computer bv?

Conclusie

Van de elf groepen geven er zes een B. Twee groepen kunnen het niet helemaal eens worden over een B of een C. En twee groepen delen een C uit. (*"Computer bv zegt in het aspectenregister voor elk significant milieuaspect een doelstelling te formuleren, maar doet dat niet in alle gevallen. Het milieuprogramma geeft bijvoorbeeld geen doelstellingen voor gevaarlijk afval en afvalwater. Daarnaast zijn de registraties onvolledig. Zo ontbreekt bijvoorbeeld registratie van energieverbruik, terwijl er wel een energiebesparingsdoelstelling is opgesteld."*)

Vraag 4

Bij de invoering van het milieuzorgsysteem is een inventarisatie van milieuaspecten op papier gezet. Elk jaar zijn er verschillende zaken die veranderen in het productieproces. Deze zijn tot nu toe niet verwerkt in de aspectenanalyse. Wat verwacht u van Computer bv?

Conclusie

Het milieueffectenregister kan direct of minimaal jaarlijks aangepast worden. Het feit dat dit niet gebeurt geeft reden voor een opmerking niveau B. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de frequentie van aanpassen zoals door Computer bv in het milieuzorgsysteem is vastgelegd.

Vraag 5

Na de rondleiding en het bestuderen van het milieumanagementprogramma 2001 van Computer bv ontdekt u dat Computer bv voor een aantal belangrijke milieuaspecten geen doelstellingen heeft geformuleerd. Bijvoorbeeld met betrekking tot soldeergassen voldoet Computer bv aan de vergunning maar heeft het verouderde apparaatuur die niet voldoet aan de stand der techniek zoals deze ook in het milieuconvenant is vastgelegd. Dit is ook voor een aantal andere milieuaspecten het geval. U bent dan ook verbaasd dat de overheid instemt met het milieuprogramma.

Conclusie

Er zijn niet voor alle significante milieueffecten doelstellingen geformuleerd. Computer bv heeft niet aangegeven waarom zij dit niet voor alle significante milieueffecten heeft gedaan. Voor de opmerking komt niveau B het meest in aanmerking.

Vraag 6

Voor een nieuw proces heeft Computer bv een installatie aangeschaft waarbij röntgenstraling wordt toegepast. Het betrof een zeer essentieel element van het productieproces dat snel moest worden aangeschaft. Tijdens een rondgang in het bedrijf constateert u bij toeval deze wijziging. Wat doet u nu en wat had u verwacht van Computer bv?

Conclusie

Omdat de groepen verschillende aannames deden, liepen de antwoorden op deze vraag nogal uiteen. Twee groepen kwamen uit op een C. Twee groepen kozen voor een B. En een groep ging voor de A. Maar het merendeel twijfelde (*"Het hangt maar net van de situatie af wat je hier op moet schrijven. Röntgen valt onder het Stralingsbesluit. Dus als Computer bv dit niet heeft gemeld aan het bevoegd gezag en het niet in het register van milieueffecten heeft opgenomen, dan is het een C. Is dat wel gebeurd en is men alleen vergeten om het aan de certificatie-instelling te melden, dan is het een A, want het is geen normeis om de auditor op de hoogte te houden. Wel had het bedrijf aan het begin van de audit deze wijziging kunnen melden."*).

Vraag 7

Computer bv geeft in haar brochure informatie over de milieuaspecten van haar computers die strikt genomen niet onjuist is, maar wel onvolledig en gekleurd. Zou u hier een opmerking over maken en, zo ja, van welk niveau?

Conclusie

Deze praktijksituatie bracht nogal wat discussie te weeg. Overeenstemming is er over het feit dat het geven van een incompleet beeld ongewenst is. Probleem is echter het vinden van een goed argument in de ISO 14001-norm om een bedrijf hierop aan te spreken. Vier groepen besluiten daarom voor een A. Volgens een groep is het maken van een opmerking niet nodig. En een groep zou, afhankelijk van de situatie, een A geven of een B. (*"ISO 14001 is geen productcertificaat, maar een systeemcertificaat. Dus is er geen grond om hier een B of C op te schrijven. Bovendien is de verstrekte informatie feitelijk juist. Al zou ik er wel op wijzen dat productinformatie die op meerdere manieren valt te interpreteren het imago van het bedrijf kan schaden."* "Computer bv loopt te koop met haar ISO 14001-certificaat, maar meldt alleen de productinformatie die in hun kraam te pas komt. In feite misbruiken ze de naam van hun certificatie-instelling. De ISO 14001-norm biedt voldoende mogelijkheden om hier een opmerking B over te maken."

Het CCvD zal om speciale aandacht voor deze praktijksituatie worden gevraagd.

Vraag 8

Computer bv heeft bij het ontwerp van haar product de indirecte milieueffecten (zoals energieverbruik en recyclebaarheid) niet beoordeeld. Maakt u hier een opmerking over en, zo ja, van welk niveau?

Conclusie

Voor alle groepen is dit als een ernstige tekortkoming gezien. De discussie gaat over de vraag of het met een B of C moet worden beoordeeld. Vier groepen kiezen voor een C (*"Volgens ISO 14001 en het certificatiesysteem van SCCM moet het bedrijf de milieueffecten van het productontwerp meenemen. Dus dit lijkt duidelijk een C)*). Drie groepen twijfelen tussen B en C. En drie groepen kiezen voor een B. (*"Ik vind dat je alleen een C kunt geven als er ook echt wat te halen valt. Stel nou dat er in de ontwerpfase nauwelijks mogelijkheden zijn om de milieueffecten van het product te beïnvloeden, dan is het bepalen van die milieueffecten alleen maar een theoretische exercitie en is een C wel erg zwaar."*).

Het CCvD zal om speciale aandacht voor deze praktijksituatie worden gevraagd.

Wet- en regelgeving

Vraag 9

Tijdens een controleaudit vertelt Computer bv dat zij het afgelopen jaar vier keer de vergunning voor het lozen van afvalwater heeft overschreden. Alle overschrijdingen zijn aan het bevoegd gezag gemeld, maar dat heeft niet gereageerd. Computer bv claimt al het mogelijke gedaan te hebben om aan de lozingseisen te voldoen. Maakt u hierover een opmerking en, zo ja, van welk niveau?

Conclusie

Het antwoord op deze vraag hangt sterk af van de aannames bij dit deze praktijksituatie. Verschillende groepen denken aan een A (*"Als Computer bv haar claim dat ze al het mogelijke heeft gedaan om de overschrijdingen te voorkomen kan onderbouwen, als er inderdaad corrigerende en preventieve maatregelen zijn getroffen en als de overschrijdingen inderdaad zijn gemeld, dan is er geen sprake van een afwijking."*) Maar er zijn ook groepen die meer aan een B of misschien zelfs een C denken (*"Stel nou dat Computer bv geen studie kan overleggen waaruit blijkt dat ze alle mogelijke preventieve maatregelen hebben onderzocht? Het gaat hier toch om een significant milieuaspect, waarvoor men vergeten is een doelstelling te formuleren. Het zorgsysteem lijkt hier niet goed te functioneren."*).

Vraag 10

U komt op een controlebezoek en wilt een snel inzicht. U vraagt om de procedures die er volgens art. 4.5.1. behoren te zijn voor het periodiek evalueren van de naleving van milieuwet- en regelgeving. In het handboek staat: alle in de milieumanagementmatrix aangewezen verantwoordelijken per wetgevingselement dienen een periodiciteit te bepalen om vast te stellen of aan wet- en regelgeving is voldaan (minimaal eens per jaar) en een registratie bij te houden waarin dit wordt vastgelegd. Overschrijdingen dienen te worden gerapporteerd aan de milieucoördinator.

De milieucoördinator verklaart geen meldingen te hebben ontvangen en dat er dus geen overschrijdingen zijn. Heeft het bedrijf hiermee voldaan aan de gestelde eisen.

Conclusie

De milieucoördinator is verantwoordelijk voor het voldoen aan wet- en regelgeving. Hij controleert niet of alle afdelingen onderzocht hebben of aan de wet- en regelgeving wordt voldaan. Hij gaat er vanuit dat dit is gebeurd, maar kan dit niet aantonen. In de directiebeoordeling is het voldoen aan wet- en regelgeving niet meegenomen. Niveau B is het meest voor de hand liggend, maar is mede afhankelijk wat in eerdere audits is geconstateerd en wat in het milieuzorgsysteem is vastgelegd.

Directiebeoordeling

Vraag 11

U vraagt de milieucoördinator om de stukken die betrekking hebben op de directiebeoordeling. U krijgt een agenda van de directievergadering van 15 december 2000. Dit is de eerste directievergadering waar milieu op de agenda staat. Maakt u een opmerking over de directiebeoordeling en, zo ja, wat is het niveau van uw opmerking?

Conclusie

Op deze vraag antwoorden de deelnemers bijna als in koor (*"De directiebeoordeling rammelt aan alle kanten. Zo ontbreekt de beoordeling van de voortgang van de doelstellingen en de evaluatie van de auditresultaten en van de corrigerende en preventieve maatregelen."*).

Negen van de 11 groepen zouden hier unaniem een C op schrijven. Twee groepen zouden, afhankelijk van de situatie, nog een B in plaats van een C willen overwegen.

Inkoop diensten derden

Vraag 12

Door het uitbesteden van een groot aantal activiteiten zijn de milieuaspecten van Computer bv sterk gereduceerd. Computer bv toetst of toeleveranciers een milieuzorgsysteem hebben en of dit is gecertificeerd, maar controleert niet op zaken als: de behandeling van afvalstoffen, het voldoen aan wet- en regelgeving of het functioneren van ongecertificeerde milieuzorgsystemen. Zou u hier een opmerking over maken en, zo ja, van welk niveau?

Conclusie

Hier blijven de meningen verdeeld. Van de zes groepen die deze vraag voorgelegd kregen denken er twee aan een A of eventueel een B (*"In de praktijk is de invloed van afnemers maar zeer beperkt. Het is heel lastig om toeleveranciers op hun milieumerites te beoordelen."*). De andere groepen denken dat een B of een C beter op zijn plaats is (*"Er moet minimaal een inventarisatie zijn van de milieuaspecten bij de toeleveranciers. Je moet op z'n minst inzicht hebben in de milieubelasting die daar optreedt."*).

Het CCvD zal om speciale aandacht voor deze praktijksituatie worden gevraagd.

Interne audit

Vraag 13

Bij de case vind u het interne auditprogramma. Geeft dit u aanleiding tot het maken van opmerkingen?

Conclusie

Alle audits worden door de milieucoördinator uitgevoerd, de milieucoördinator kan/mag zijn eigen werkzaamheden niet beoordelen. Verder is er geen relatie gelegd tussen het milieubelang van de afdelingen en de resultaten van de voorgaande audits. Het niveau van de opmerking is tenminste niveau B.

Vraag 14

In hoeverre gebruikt u bij het beoordelen van de prestaties gegevens uit de branche (*benchmark*) of kennis van *Best Available Techniques* (BAT)?

Conclusie

Overeenstemming bestaat over het belang om kennis te hebben over belangrijke documenten en achtergrondinformatie. Er wordt verschillend gedacht over de technische kennis die een milieuauditor paraat moet hebben (*"Het bedrijf zal moeten aangeven hoe het tot bepaalde keuzes is gekomen daarvoor moet je het referentiekader kennen maar niet de details"*). Anderen zijn van mening dat toch ook detailkennis gewenst is. Enkelen steken de hand in eigen boezem en geven toe dat de tijd ontbreekt om dergelijke kennis steeds op peil te houden (*"Helaas moet ik bekennen dat wij er niet in slagen om dergelijke gegevens, voorzover beschikbaar, structureel bij te houden. Daarvoor ontbreekt de tijd en de ondersteuning."*).

Het CCvD zal om speciale aandacht voor deze praktijksituatie worden gevraagd.

Vraag 15

U komt bij Computer bv om de initiële audit uit te voeren en ontdekt tijdens de rondgang door het bedrijf dat u veel te weinig tijd heeft gekregen om de audit goed uit te voeren. Regelt u dan een extra auditdag of schrappt u onderdelen van het programma?

Conclusie

Alle deelnemers zijn het erover eens: *"Bij een initiële audit mag je geen onderdelen schrappen. Dus moet je wel een extra dag regelen, desnoods voor eigen rekening."*

Vraag 16

Computer bv heeft de distributie grotendeels uitbesteed. Voor nood- of spoedgevallen beschikt het bedrijf nog over een eigen vrachtwagen. Mag distributie dan toch onderdeel uitmaken van de scope van het certificaat?

Conclusie

Deze vraag is beantwoord door 10 groepen. Zeven groepen vinden dat distributie deel uit mag maken van de scope (*"Volgens de norm mogen ook uitbestede processen in de scope staan, mits het bedrijf die uitbestede processen beheerst. Dus als het bedrijf rechtstreeks invloed kan uitoefenen op de distributie en distributie is opgenomen in het milieueffectenregister, mag je het opnemen in de scope."*). Drie groepen zijn van mening dat Computer bv niet aan die eisen voldoet en dat distributie daarom buiten de scope moet blijven. (*"In het milieueffectenregister staat niets over distributie. Bovendien is het maar de vraag in hoeverre Computer bv de distributie kan sturen. Het lijkt me sterk dat Computer bv zaken als de planning, de routes en de vervoersmodaliteit kan bepalen."*)

Vraag 17

Is het mogelijk om, onder voorwaarden, bepaalde activiteiten buiten de scope van het certificaat te laten?

Conclusie

Alle deelnemers zijn van mening dat alleen zelfstandige activiteiten, die niet zijn verweven met andere activiteiten, geschrapt kunnen worden uit de scope (*"Op voorwaarde dat er geen sprake is van een milieutechnische en organisatorische eenheid, kun je activiteiten weglaten uit de scope"*).

Vraag 18

Stel dat dit een initiële audit is, zou u Computer bv dan voordragen voor een certificaat?

Conclusie

De vijf groepen aan wie deze vraag is voorgelegd waren eensluidend in hun oordeel. Elk gaf een C (*"Als je alle afwijkingen bij elkaar optelt, tekent zich een trend af: de effectiviteit van het milieuzorgsysteem is niet aantoonbaar"*).

Presentatie InfoMil: IPPC-Richtlijn

Tijdens de SCCM-auditordagen verzorgde Marcel Taal van InfoMil een presentatie over de IPPC-richtlijn van de Europese Unie. Op basis van deze richtlijn vindt er een informatie-uitwisseling plaats over technieken en de wijze waarop het best industriële milieubelasting (tegen aanvaardbare kosten) kan worden voorkomen. Die kennis maakt auditoren tot een gelijkwaardiger gesprekspartner voor bedrijven. Gezien de uitkomsten van vraag 2 bij het onderdeel audittechniek is daar grote behoefte aan. Hier volgt een samenvatting van Marcel Taal's verhaal.

WAT IS INFOMIL?

InfoMil staat voor Informatiecentrum Milieuvergunningen. Vergunningverleners, handhavers, bedrijven en auditors (!) kunnen bij InfoMil terecht met vragen over milieuvergunningverlening. Maar InfoMil is meer dan alleen een helpdesk. Zo ondersteunt InfoMil het ministerie van VROM bij de implementatie van nieuw beleid. Bovendien functioneert InfoMil als schakel tussen rijksoverheid en lagere overheden. Zo koppelt InfoMil geluiden uit het veld terug naar het ministerie van VROM. InfoMil is onder meer actief op de volgende gebieden: lucht, water, bodem, energie, afval- en emissiepreventie, geluid en veiligheid.

Sinds 1996 is de IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention and Control) van de Europese Unie van kracht. Doel van deze richtlijn is het harmoniseren van milieuvergunningverlening voor ongeveer 30 voornamelijk industriële bedrijfstakken binnen de EU. Enerzijds omdat milieubelasting zich weinig van landsgrenzen aantrekt. Anderzijds omdat de EU door toenemende integratie meer behoefte heeft aan een *level playing field*, zonder grote concurrentieverschillen tussen lidstaten vanwege afwijkende milieueisen.

Alle lidstaten van de EU moeten de IPPC-richtlijn in hun eigen wet- en regelgeving overnemen. De Wet milieubeheer en de Wet Verontreiniging oppervlaktewateren voldeden al grotendeels aan de IPPC-richtlijn. Milieuvergunningen voor nieuwe installaties moeten sinds 1999 aan de IPPC-richtlijn voldoen. Milieuvergunningen voor bestaande installaties moeten uiterlijk in 2007 aan de IPPC-eisen beantwoorden.

De IPPC-richtlijn stelt de volgende eisen aan milieuvergunningen:

- de vergunningverlener moet een integrale afweging maken van alle milieuaspecten;
- de vergunningverlener moet de milieuvergunning baseren op zogenaamde *Best Available Techniques* (BAT).

Vermoedelijk zal de IPPC-richtlijn niet zoveel veranderen aan de Nederlandse praktijk van milieuvergunningverlening, omdat de werkwijze voor de vergunningverlener en handhaver vergelijkbaar blijft, doordat Nederland al integrale vergunningverlening kende.

BAT

Kernbegrip van de IPPC-richtlijn is Best Available Techniques. BAT zijn die technieken die industriële milieubelasting het best voorkomen of beperken en tegelijkertijd technisch en economisch haalbaar zijn. BAT komt vrij goed overeen met Nederlandse begrippen als 'stand der techniek' en ALARA (*As Low As Reasonably Achievable*). Overigens verplicht de IPPC-richtlijn niet om altijd BAT voor te schrijven in de milieuvergunning. Vergunningverleners zijn wel verplicht om BAT als uitgangspunt te nemen voor de milieuvergunning. Maar ze zijn niet verplicht om BAT daadwerkelijk over te nemen, zolang ze maar motiveren waarom ze dat niet doen. Zo staat de IPPC-richtlijn toe om, waar nodig, strengere maatregelen op te leggen. Dit is onder meer afhankelijk van de lokale

(milieu)omstandigheden en de bedrijfsspecifieke (ook financiële) situatie. BAT is dus meer een richtwaarde voor vergunningverleners, dan een verplichting. Wat dat betreft valt de status van BAT te vergelijken met de Nederlandse Emissie Richtlijnen (NeR). De NeR geven aan welke emissie-eisen de vergunningverlener kan stellen, gezien de stand der techniek. Maar desgewenst kan de vergunningverlener daarvan afwijken, zolang hij in de considerans maar verantwoordt waarom.

BREF's

Om aan te geven wat in een bepaald geval nu BAT is, stelt de EU zogenaamde BAT Reference Documents op (BREF's). Er komen BREF's voor circa 30 industriële sectoren en processen. Zo'n BREF geeft een beschrijving van: de relevante productieprocessen, de milieuaspecten van die processen, de technieken die als BAT zijn te beschouwen en de resultaten die met die technieken zijn te halen.

De BREF's worden opgesteld door het European IPPC Bureau in Sevilla. Bij het opstellen zijn ook vertegenwoordigers van industrie en milieubeweging betrokken. Bedoeling is om de BREF's eens in de drie tot vijf jaar te actualiseren.

Ook voor auditoren kunnen BREF's een belangrijk hulpmiddel zijn. Want via BREF's kunnen ze makkelijk achterhalen welke technisch en economisch haalbare technieken in een bepaalde bedrijfstak de beste milieuprestaties leveren. Op die manier kunnen auditoren beter de milieuprestaties van bedrijven beoordelen. Met BREF's als vergelijkingsbron komen ze meer op hetzelfde technische kennisniveau als hun klanten.

Meer Informatie

InfoMil Helpdesk

Tel. 070 - 36 10 575

mail@infomil.nl

Europees bureau ICCP. Op deze site zijn onder andere de teksten van de BREF's te downloaden
<http://www.eippcb.jrc.es/>

BIJLAGE

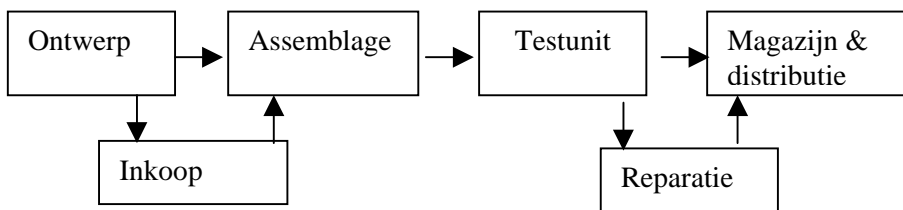
SAMENVATTING CASE COMPUTER BV

Assemblagebedrijf van computers en beeldschermen.

Computer bv is een middelgroot productiebedrijf met 200 medewerkers. De 150 assemblage medewerkers werken in 3 shifts. Computer bv is een zelfstandig opererend bedrijf binnen een holding. Het bedrijf bestaat uit een ontwerpafdeling, een productie afdeling met diverse productielijnen, een testunit, magazijnen & distributie en ondersteunende diensten. Het bedrijf is de afgelopen jaren fors gegroeid. Zo zijn er diverse nieuwe gebouwen en productielijnen neergezet. Ook de productieprocessen zijn in de loop van de tijd volledig veranderd. Vanwege het grote aantal veranderingen heeft het bevoegd gezag het bedrijf opgedragen een revisievergunning aan te vragen.

Productieafdelingen

Het productieproces ziet er globaal als volgt uit:

Ontwerp

Op de ontwerpafdeling worden zowel de technische specificaties van de producten ontwikkeld als het uiterlijk van de producten. Het ontwerpproces wordt volledig via de computer uitgevoerd. Op deze afdeling wordt bepaald welke onderdelen en materialen gebruikt zullen worden. Voor zover mogelijk worden delen van het eind product kant en klaar ingekocht. Daar waar dit niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat de juiste kwaliteit niet geleverd kan worden, worden deze onderdelen zelf gefabriceerd op de productielijnen. Samen met de afdeling inkoop wordt bepaald waar de onderdelen en materialen zullen worden ingekocht.

Assemblage

Op de verschillende assemblagelijnen worden halfproducten en eindproducten geassembleerd. De voornaamste activiteiten betreffen het solderen, lijmen en in elkaar schroeven van onderdelen. Alle genoemde processen worden deels machinaal en deels met de hand uitgevoerd. Bij deze processen worden hulpstoffen gebruikt zoals alcoholen, zuren, basen en stikstof om producten te reinigen en om het soldeer- en lijmp proces aan de juiste kwaliteitseisen te laten voldoen. De eindproducten worden aan het eind van het assemblageproces verpakt. Tegen beschadiging worden de producten in piepschuim in de dozen geplaatst. Een pallet met dozen wordt in folie gewikkeld.

Testunit

In de testunit worden delen van de eindproducten en eindproducten getest. Hierbij worden testen op het elektronische systeem uitgevoerd, en worden alle eindproducten gedurende een 12 uur durende cyclus getest in de gebruiksfase. Deze tests worden uitgevoerd onder verschillende omstandigheden met betrekking tot temperatuur en luchtvochtigheid. Het grootste milieueffect op deze afdeling is het gebruik van energie. Producten die de kwaliteitstest niet doorstaan, gaan naar de reparatieafdeling.

Reparatieafdeling

Naar de reparatieafdeling gaan halffabrikaten en eindproducten die niet of niet voldoende functioneren. Halffabrikaten die kant en klaar worden ingekocht, gaan retour naar de leverancier. Alleen eindproducten worden door de afdeling gecontroleerd. Per productsoort is een maximale onderzoekstijd vastgesteld, waarin het defect moet worden gevonden om reparatie rendabel te houden. Indien reparatie mogelijk is wordt het product gerepareerd, anders wordt het afgevoerd als afval. Bij de afvoer worden de regels voor het afvoeren van wit- en bruingoed in acht genomen.

Magazijnen & distributie

Ingepakte pallets worden door de afdeling magazijnen van de assemblagelijnen met een elektrische heftruck of palletwagen naar de magazijnen vervoerd. Hier worden ze opgeslagen, totdat distributie plaatsvindt. Voor de distributie van goederen beschikt het bedrijf over een vrachtwagen (diesel), waarmee spoedeisende orders worden vervoerd. Alle overige distributie is uitbesteed aan een distributie bedrijf. De afdeling magazijnen is tevens verantwoordelijk voor de ontvangst en opslag van onderdelen, halffabrikaten en (chemische) hulpstoffen en de afvoer van afvalstoffen. Ten behoeve hiervan beheert de afdeling magazijnen het chemicaliën magazijn (voor de opslag van gevaarlijke grond- en afvalstoffen), de uitgifte van gevaarlijke stoffen en ophalen van (gevaarlijke) afvalstoffen van de afdelingen.

Ondersteunende diensten:

Inkoop

De afdeling inkoop bepaald samen met de ontwerpafdeling welke onderdelen, stoffen en machines er worden ingekocht. Daarnaast worden door de afdeling inkoop diensten van derden ingekocht (eventueel in overleg met de betrokken afdelingen) zoals schoonmaak, onderhoudsdiensten voor gebouwen en terrein, afvalverwerker, etcetera. Bij alle inkoop wordt een toets uitgevoerd op de milieueffecten van het product en de milieuprestaties van de leverancier. Hiervoor zijn criteria opgesteld.

Verkoop

De afdeling verkoop verkoopt de eindproducten van het bedrijf rechtstreeks aan winkels. De levertijd wordt in overleg met de assemblage afdeling en de afdeling magazijnen en distributie vastgesteld.

Personeelszaken

Personeelszaken regelt alles op het gebied van personeel en organisatie. Met betrekking tot het milieuzorgsysteem stelt personeelszaken jaarlijks een opleidingsplan op en voert dit uit. Daarnaast zorgt personeelszaken voor het opleiden van nieuw personeel.

Administratie

Onder de administratie vallen zowel de algemene en de financiële administratie.

Directie

De directie is voor milieuzorg initiator en eindverantwoordelijk voor het milieuzorgsysteem.

Milieucoördinator

Het hoofd van de testafdeling is tevens kwaliteits- en milieucoördinator. Het beheer van het handboek en de procedures wordt uitgevoerd door de administratie. Er is maandelijks een milieuoverleg. Bij dit overleg zijn naast de milieucoördinator vertegenwoordigers aanwezig van de afdelingen ontwerp, assemblage, reparatie en magazijnen & distributie.

Registraties

Door het bedrijf worden gedurende het jaar de volgende milieuregistraties bijgehouden:

- leveranciers en product beoordeling
- gebruik gevaarlijke stoffen
- afgevoerde afvalstoffen
- wettelijke en andere eisen
- opleidingsplan en voortgang uitvoering
- voortgang milieuprogramma
- resultaten interne audits
- corrigerende/ preventieve maatregelen
- milieuklachten
- verslag directiebeoordeling

Naast deze beschrijving van Computer bv bestond de case uit diverse onderdelen van het milieuzorgsysteem zoals een milieueffectenregister, de directiebeoordeling en een auditplanning.

Meer informatie

Vragen?

Heeft u naar aanleiding van dit verslag nog vragen? Neem dan contact op met:

SCCM
Postbus 18505
2502 EM Den Haag
Telefoon: 070 - 362 39 81
Fax: 070 - 363 50 84
mail@sccm.nl
www.sccm.nl